

บทที่ 3

แรงงานเด็กในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย

ในอังกฤษนั้นการใช้แรงงานเด็ก (Child Labour) มีมาอย่างยาวนานแล้ว โดยจะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ยุคกลางในยุโรปมีหลักฐานกล่าวว่าเด็กต้องถูกฝึกให้ทำงานหนักเช่นผู้ใหญ่ในการช่วยเหลือครอบครัวเพื่อหาเงินเข้ามาจุนเจือ ด้วยเหตุนี้เด็กในยุคกลางจึงไม่ได้รับการดูแลอย่างเท่าที่ควร สังคมในช่วงเวลานั้นมองว่าโลกของเด็กรวมทั้งผู้ใหญ่คือโลกใบเดียวกัน¹ เด็กเองนั้นจะถูกขี้ดเส้นให้อยู่ในกรอบจารีตของผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้เด็กในยุคกลางจึงไม่มีวัยเยาว์ที่น่าสดใส โดยเฉพาะเด็กในชนบทที่ชีวิตวัยเด็กที่สั้นมาก เด็กส่วนใหญ่จะต้องติดตามพ่อแม่ไปไร่นาเมื่ออายุยังไม่ถึง 7 ปี² ด้วยเหตุนี้เองจะเห็นได้ว่างานที่เด็กทำนั้นไม่มีการคำนึงถึงด้านวัยวุฒิ เด็กจะต้องทำงานร่วมกับผู้ใหญ่โดยปราศจากความแตกต่างระหว่างวัย ไม่เพียงเฉพาะเด็กผู้ชายเท่านั้น แม้กระทั่งเด็กผู้หญิงก็ต้องช่วยเหลือผู้ปกครองเช่นกัน ผู้ปกครองเด็กในช่วงเวลานั้นมองว่าการใช้แรงงานเด็กเป็นเรื่องธรรมดารวมทั้งเป็นความชอบธรรม ในขณะที่พวกเขากลับมองว่าเรื่องการศึกษาเล่าเรียนไม่ได้ส่งผลประโยชน์อะไรต่อครอบครัวเลย กลับกลายเป็นเรื่องที่เสียเวลาและไร้ประโยชน์

ภาพของเด็กเช่นนี้ก็ปรากฏเช่นเดียวกันในอังกฤษ เด็กในอังกฤษก็คุ้นเคยกับการทำงานเมื่อตอนที่ยังเป็นเด็กอยู่ดังเช่นที่ แดเนียล ดีโฟ (Daniel Defoe ค.ศ. 1659-1731) ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษได้บันทึกเรื่องราวเมื่อเขาได้ไปเยือนที่เมืองฮาลิแฟกซ์ (Halifax) ในอังกฤษว่าเด็กอายุเพียง 4 ขวบสามารถที่จะหาเลี้ยงชีพรวมทั้งช่วยเหลือผู้ปกครองของตนเองได้³ นอกจากนี้ผู้ใหญ่ในช่วงเวลานั้นต่างก็มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในความคิดที่ว่าการใช้แรงงานเด็กนั้นเป็นหนทางหนึ่งที่จะกีดกันเด็กให้ออกจากความชั่วร้ายรวมทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับผู้ปกครองของเด็กเองด้วย⁴

¹อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์, เรื่องน่ารู้ในยุโรปสมัยกลาง, (กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2550), น. 163.

²เพ็งอ้าง, น. 168.

³Paul Mantoux, (1983), op. cit., p. 422.

⁴M. Dorothy George, England in Transition ; Life and Work in the Eighteenth Century, (Harmondsworth: Penguin Books, 1969), p. 118.

ในขณะที่เดียวกันเราต้องเข้าใจสภาพสังคมเศรษฐกิจของอังกฤษในช่วงยุคกลางด้วย ว่า ค่าจ้างหรือแรงงานที่เกิดจากผู้ปกครองเด็กเพียงฝ่ายเดียวนั้นไม่อาจสามารถระคองครอบครัวไปได้ ด้วยเหตุนี้เด็กเองจำเป็นที่จะต้องเข้ามาช่วยเหลือผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง ดังนั้นสภาพสังคมอังกฤษโดยเฉพาะตามหัวเมืองชนบทที่ห่างไกลหรือกระทัดในหัวเมืองบางแห่งในช่วงเวลานั้น เด็กในอังกฤษจำต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทั้งในการทำงานเท่าที่เด็กเองสามารถทำได้ เช่น การทำไร่นา ซึ่งเด็กเหล่านี้จะต้องช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำการเกษตรรวมทั้งการเก็บเกี่ยวในฤดูร้อนซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ฤดูพืชเจริญงอกงามและต้องเก็บเกี่ยวไว้ให้ทันก่อนที่ฤดูหนาวจะมาถึง ในบางพื้นที่เด็กจำต้องช่วยเหลือผู้ปกครองในการเก็บเกี่ยวพืชผลเมื่ออายุเพียงไม่กี่ขวบเท่านั้น ในครอบครัวการเกษตรเด็กชายต้องดูแลสัตว์ในภายในฟาร์มในขณะที่เด็กหญิงจะทำหน้าที่รีดนมวัว เด็กหญิงบางคนอาจจะไปเป็นคนใช้ตามบ้านคหบดีในละแวกใกล้เคียงเป็นต้นหรือทำอุตสาหกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ภายในบ้านเพื่อเป็นการเจือจุนช่วยเหลือครอบครัว⁵

แม้กระทั่งในอุตสาหกรรมสิ่งทอที่ทำกันในบ้านซึ่งมีมาตั้งแต่ยุคกลาง โดยเฉพาะการทอผ้าขนสัตว์จนถึงการปั่นฝ้ายและการทอผ้าในครัวเรือนที่เติบโตขึ้นตามภูมิภาคชนบทต่าง ๆ ในอังกฤษ โดยเฉพาะภายหลังจากอุตสาหกรรมผ้าขนสัตว์ค่อย ๆ สูญเสียความเป็นผู้นำทางด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอลงไป ในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นจะเห็นได้ว่าเด็ก ๆ ต้องเข้ามาช่วยเหลือผู้ปกครองอย่างมาก เด็กหญิงต้องเข้ามามีบทบาทหน้าที่ช่วยมารดาในการปั่นด้ายฝ้าย ในขณะที่ลูกชายก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยด้วยเช่นกันในขั้นตอนการทอ เนื่องจากอุตสาหกรรมฝ้ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ผู้ปกครองรวมทั้งลูกเองนั้นจะต้องช่วยกันเพื่อให้ทันตามสัญญาจ้างของระบบครัวเรือนซึ่งมีพ่อค้าคนกลางมาว่าจ้างไว้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลชิ้นหนึ่งที่กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “. . .เส้นใยฝ้ายจะถูกคัดเลือกให้สะอาดโดยนิ้วมือของลูก จากนั้นจะถูกนำมาสาวและปั่นโดยลูกสาวซึ่งมีมารดาคอยช่วย จากนั้นด้ายฝ้ายจะถูกทอโดยมีลูกชายเป็นคนช่วยอีก. . .”⁶

ภายหลังจากที่อังกฤษได้ก้าวเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมซึ่งยังผลให้บรรยากาศในครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในขณะเดียวกันภาพบรรยากาศของความสงบในพื้นที่ชนบทก็ค่อย ๆ เลือนหายไปด้วย เพราะนอกจากพ่อแม่ของเด็กที่ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะจากวิกฤตการณ์ขาดแคลนที่ดินอันเป็นผลเนื่องมาจากพระราชบัญญัติล้อมรั้วที่ดินในครั้งที่สองแล้ว

⁵Penelope Davies, (1972), op. cit., pp. 7-16.

⁶A. Ure: The Cotton Manufacture of Great Britain, 2 vols., (London, 1836), quoted in Frank E. Hugget, (1973), op. cit .,p. 2.

นั้น⁷ เด็ก ๆ เองก็ได้รับผลกระทบเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรมเด็กจำนวนมากต้องเข้าไปเป็นแรงงานเพื่อที่จะช่วยเหลือครอบครัวและเป็นการประทังชีพให้ครอบครัวผ่านพ้นไปได้กับช่วงเวลาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมอังกฤษ และหากเปรียบเทียบกันระหว่างการทำงานในระบบการเกษตรกับระบบโรงงานแล้วนั้น จะเห็นได้ว่างานทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ถึงแม้ว่าจะเป็นการใช้แรงงานเหมือนกัน แต่ทว่าในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดมากกว่ารวมทั้งมีการลงโทษทารุณกรรม เด็กบางคนต้องทำงานในโรงงานนับตั้งแต่เป็นแรงงานเด็กจนกระทั่งเป็นแรงงานผู้ใหญ่ ความโหดร้ายในโรงงานจึงเป็นที่รับรู้ของผู้คนอย่างกว้างขวางแต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้และที่สำคัญมากไปกว่านั้นระบบโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ความสัมพันธ์ที่เคยมีในครอบครัวนั้นขาดลง

จากปรากฏการณ์ที่เด็กเป็นจำนวนมากต้องอพยพเข้าสู่ภาคแรงงานอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากเหตุผลดังที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น ซึ่งที่จริงแล้วก่อนที่สังคมอังกฤษจะเกิดปรากฏการณ์การใช้แรงงานเด็กอย่างมหาศาลในช่วงศตวรรษที่ 19 ประเทศอังกฤษก่อนหน้านั้นก็ปรากฏรูปแบบการใช้แรงงานเด็กซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 แรงงานเด็กฝึกงานในแบบยุคกลาง (Medieval apprentice)

ประเภทที่ 2 แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ (Parish apprentice)⁸

แรงงานเด็กฝึกงานในแบบยุคกลางนั้น มีมาตั้งแต่สมัยยุคกลางในยุโรป ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อังกฤษ รวมทั้งยุโรปนั้นยังปกครองอยู่ภายใต้ระบบฟิวดัล (Feudalism) ในช่วงเวลานั้นระบบเศรษฐกิจการค้าของยุคกลางอยู่ภายใต้การควบคุมของสมาคมอาชีพ (Guilds) ซึ่งเป็นสมาคมที่เหล่าบรรดาพ่อค้ารวมทั้งช่างฝีมือรวมกลุ่มจัดตั้งกันขึ้นมาเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจประเภทเดียวกัน ความจริงแล้วสมาคมอาชีพมีมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรโรมันแต่ก็ไม่ได้แพร่หลายและมีบทบาทเหมือนในยุคกลาง รวมทั้งสมาคมอาชีพในแต่ละประเทศนั้นก็ยังมีข้อจำกัดและกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้การปฏิบัติทางการค้าของพ่อค้าจะต้องเป็นไปอย่างสุจริตรวมทั้งไม่มีการลำเลินขอบเขตของอาชีพอื่นด้วย สาระสำคัญของสมาคมอาชีพนั้นคือเหล่าสมาชิกในสมาคมอาชีพต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้วางเอาไว้อย่างเคร่งครัด

⁷พระราชบัญญัติล้อมรั้วที่ดินในครั้งที่สองเกิดขึ้นในช่วง ค.ศ. 1760-1845 การล้อมรั้วที่ดินในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายการเพาะปลูกรวมทั้งขยายพื้นที่ทางด้านระบบการเกษตร ทั้งนี้เพื่อเป็นตอบสนองต่อการที่จำนวนประชากรอังกฤษเพิ่มจำนวนมากขึ้น

⁸แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้น ในหนังสือบางเล่มอาจใช้ parish apprentice หรือ pauper apprentice ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายที่เหมือนกัน

รวมทั้งสมาคมอาชีพต้องอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายบ้านเมือง ในขณะที่เดียวกันหากมีการละเมิดข้อบังคับกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นก็จะมีโทษตามที่ให้มีบทบัญญัติเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชน ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีความต้องการในการที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมอาชีพนั้น จะต้องพิสูจน์ว่าตนเองนั้นมีความชำนาญในอาชีพรวมถึงเรื่องความประพฤติที่ดีด้วยเช่นกัน

สมาคมอาชีพสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ด้วยกันคือ

1) สมาคมพ่อค้า (Merchant Guild) สมาคมนี้เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นการช่วยเหลือและคุ้มครองสมาชิกของตนในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ (เช่นการเดินทางไปค้าขายยังเมืองต่าง ๆ) ซึ่งนอกเหนือจากการให้ความคุ้มครองแก่สมาชิกแล้ว ทางสมาคมพ่อค้ายังมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือสมาชิกรวมทั้งสอดส่องดูแลมิให้มีการเอาเปรียบกัน ในขณะเดียวกันก็มีการวางกฎเกณฑ์เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มด้วยเช่นกัน นอกเหนือจากการที่ทางสมาคมมีจุดประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันแล้ว ทางสมาคมก็ยังมีพันธกิจที่มุ่งช่วยเหลือครอบครัวของสมาชิกด้วยเช่นกัน

2) สมาคมช่างฝีมือ (Craft Guild) วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสมาคมช่างฝีมือนั้นมีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกับการก่อตั้งสมาคมพ่อค้า โดยเป็นการรักษาผลประโยชน์รวมทั้งคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับทางสมาคมรวมทั้งสมาชิก นอกจากนี้ทางสมาคมยังมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับโดยที่ไม่ให้เหล่าสมาชิกเอาเปรียบกันและกัน ในขณะเดียวกันทางสมาคมยังมีการวางข้อบังคับเพื่อรักษามาตรฐานของผลงานที่ทางสมาคมผลิตขึ้นมา กฎเกณฑ์ข้อหนึ่งที่เป็นเรื่องสำคัญสำหรับสมาคมอย่างมากก็คือ “ระบบเด็กฝึกงาน” (Apprenticeship) ซึ่งถือเป็นข้อบังคับอย่างเข้มงวด โดยการทำที่จะเข้าเป็นสมาชิกเพื่อฝึกอบรมงานวิชาชีพนั้น ผู้ฝึกจะต้องพิสูจน์ว่าตนเองนั้นมีความรู้ความสามารถในงานวิชาชีพนั้นและจะต้องหาผู้รับรองความประพฤตินวมทั้งชำระค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมด้วย⁹ ซึ่งในยุคกลางมีการแบ่งแรงงานฝีมือออกเป็น 3 ระดับคือ เด็กฝึกงาน (apprentice) ลูกมือฝึกงาน (journeyman) และ ช่างฝีมือ (master)

จากตรงจุดนี้จะเห็นได้ว่า เด็กนับแต่ช่วงยุคกลางเป็นต้นมามีการเริ่มฝึกหัดงานรวมทั้งใช้แรงงานในด้านวิชาชีพตามที่ตนเองถนัด โดยเด็กฝึกหัดงานที่จะเข้ามาสังกัดในสมาคมนั้นจะต้องได้รับการอบรมจากช่างฝีมือเสียก่อน จนกระทั่งตนเองนั้นได้รับการเลื่อนขั้นไปตามลำดับจนถึงขั้นช่างฝีมือได้ซึ่งโดยปกติแล้วเด็กฝึกงานนี้จะเลื่อนเป็นช่างฝีมือได้เมื่ออายุ

⁹สมคิด ศรีสังคม, ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจทวีปยุโรป, (พระนคร: มงคลการพิมพ์, 2504), น. 207.

ประมาณ 21 ปี ในช่วงระยะเวลาของการฝึกงานนั้นเด็กฝึกงานจะต้องอาศัยอยู่กับบ้านของช่างฝีมือ ตลอดเวลาที่พำนักอยู่กับช่างฝีมือเด็กฝึกงานจะได้รับการถ่ายทอดทางด้านความรู้รวมทั้งการดูแลเอาใจใส่ เด็กฝึกงานจะต้องเชื่อฟังคำสั่งจากช่างฝีมืออย่างเคร่งครัด อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าระบบฝึกงานวิชาชีพนั้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับครูที่มีมาอย่างยาวนาน และเมื่อเด็กฝึกหัดงานได้เรียนครบจบตามหลักสูตรที่ทางสมาคมได้กำหนดไว้แล้วถึงจะมีสิทธิ์ได้เลื่อนเป็นลูกมือฝึกงาน โดยที่ลูกมือฝึกงานนี้มีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้งานกับช่างฝีมือเดิมของตนเองได้ ลูกมือฝึกงานอาจจะต้องใช้เวลารับรู้อีกอย่างน้อย 5 ปีเพื่อฝึกฝนทักษะความรู้ให้เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

ในการที่จะเลื่อนวิทยฐานะเป็นช่างฝีมือนั้นลูกมือฝึกงานจะต้องแสดงความสามารถรวมทั้งทดสอบความสามารถของตนเองว่ามีความรู้รวมทั้งความสามารถเพียงใด นอกจากนี้ยังรวมถึงเงินทุนที่จะใช้ประกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสินค้าของลูกค้าด้วย ซึ่งผู้ที่เข้าเรียนกับช่างฝีมือนั้นส่วนมากจะอยู่ในชั้นลูกมือฝึกงานเท่านั้น มีน้อยรายมากที่จะได้เป็นช่างฝีมือ ภายหลังจากช่วงยุคกลางเป็นต้นมาปรากฏว่าสมาคมช่างฝีมือได้ลดลงเป็นจำนวนมาก บางที่ต้องปิดตัวลงทั้งนี้เป็นผลอันเนื่องมาจากเด็กฝึกงานเป็นจำนวนมากไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะสมัครเรียนกับช่างฝีมือ นอกเหนือจากนี้ช่างฝีมือเป็นจำนวนมากละทิ้งสมาคมไปเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวที่ได้กำไรมากกว่า ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมผ้าขนสัตว์ ซึ่งในช่วงเวลานั้นมีการเติบโตและขยายตัวอย่างมาก ทำให้เหล่าช่างฝีมือเองนั้นพอใจที่จะประกอบกิจการของตนเองหรือไม่ก็รวมตัวกับบรรดานายทุนเอกชน ทำให้ทางสมาคมขาดแคลนฝีมือช่างทางด้านนี้ไปโดยปริยาย

แต่สิ่งที่สำคัญมากไปกว่านั้นก็คือในช่วงเริ่มต้นของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้นอิทธิพลแนวความคิดทางด้านเสรีนิยม (ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ รวมทั้งส่งผลให้สมาคมอาชีพที่มีมาตั้งแต่ยุคกลางได้รับผลสะท้อนอย่างมาก ทั้งนี้เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากบรรดานายจ้างอุตสาหกรรมในอังกฤษนั้นต้องการแรงงานเด็กที่ไม่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญที่เคยมี ดังนั้นสมาคมอาชีพซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นระบบฝึกฝนความชำนาญให้กับเด็กฝึกงานรวมทั้งเป็นเสมือนเครื่องประกันความมั่นคงในชีวิตของเด็กในสภาพภavnานั้นจึงหมดบทบาทลงและเด็กฝึกงานภายใต้สมาคมอาชีพแต่เดิมจึงกลายเป็นเพียงแรงงานชั้นเลวในโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น ดังนั้นการฝึกงานในโรงงานจึงไม่ได้เป็นการเพิ่มทักษะความรู้ให้กับเด็กที่เข้ามาทำงานแต่กลับกลายเป็นความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นกับเด็กรวมทั้งความเสื่อมทรามทางด้านศีลธรรมที่เกิดขึ้น เด็กเหล่านี้เมื่อออกจากโรงงานแล้วจึงไม่มีทักษะที่ดีพอที่จะไปประกอบอาชีพได้นอกจากเป็นแรงงานชั้นต่ำในสังคมเท่านั้น

แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ เป็นแรงงานเด็กที่เกิดขึ้นในสมัยหลังจากแรงงานเด็กฝึกงานในแบบยุคกลาง แรงงานเด็กประเภทนี้เกิดขึ้นในช่วงสมัยราชวงศ์ทิวดอร์ ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงเวลาก่อนหน้าราชวงศ์ทิวดอร์นั้นอังกฤษได้เกิดสงครามกลางเมืองที่ยืดเยื้อมาอย่างยาวนานคือสงครามราชวงศ์ดอกกุหลาบ (Wars of the Roses ค.ศ. 1455-1487) ผลพวงของสงครามนี้ทำให้อังกฤษเกิดปัญหาการว่างงานรวมทั้งปัญหาความยากจนขึ้นและความยากจนนี้ได้กลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานมากไม่เพียงเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น แม้กระทั่งตามหมู่บ้านชนบทต่าง ๆ ก็ปรากฏความยากจนดารดาษไปทั่ว ไม่เพียงเฉพาะรัฐบาลที่ประสบปัญหาความยุ่งยากในการแก้ปัญหาเท่านั้น แม้กระทั่งคริสตจักรในอังกฤษเองก็ยังประสบปัญหานี้ด้วยเช่นกัน วัดเป็นจำนวนมากได้มีการจัดสรรรายได้เพื่อช่วยบรรเทาความทุกข์ของผู้ยากไร้รวมทั้งมีการสร้างโรงทาน (almshouse) ไว้ตามที่ต่าง ๆ คนยากจนรวมทั้งเด็กจรจัดและเด็กกำพร้าแม้กระทั่งเด็กที่ถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาลที่มีมากอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ทรุดโทรมรวมทั้งภัยสงครามที่ยืดเยื้อได้ถูกนำมาพักฟื้นและเลี้ยงดูในโรงทาน นอกจากนี้ผลของการกั้นรั้วที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นก็ทำให้ชาวนาเป็นจำนวนมาก (รวมทั้งลูก ๆ ของพวกเขาเช่นกัน) ยังต้องถูกขับไล่ออกจากที่ดิน พวกเขาต้องอพยพไปในท้องถิ่นอื่น ๆ บ้างก็หันหน้าเข้าสู่เมืองใหญ่ โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ต้องติดตามผู้ปกครองเข้ามาต้องกลายเป็นเด็กขอทาน หรือเด็กเร่ร่อนตามท้องถนน

นอกจากนี้เมื่ออังกฤษก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 16 ปรากฏว่าราคาสินค้ารวมทั้งข้าวของต่าง ๆ มีราคาสูงขึ้นมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อชนชั้นล่างอย่างมาก เพื่อที่จะบรรเทาปัญหานี้รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติให้วัดในแต่ละพื้นที่ [parish] นำเด็กเหล่านั้นมาฝึกงาน จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติสงเคราะห์คนจน (Poor Law ค.ศ. 1536)¹⁰ ขึ้น กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเด็กยากจนในอังกฤษเองเด็กยากจนเหล่านี้จะต้องเป็นลูกมือฝึกงานในแต่ละพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่¹¹ (แต่ทั้งนี้ทักษะความชำนาญไม่เสมอเหมือนเด็กฝึกงานที่เรียนกับช่างฝีมือ) ภายหลังจากที่ระบบเด็กฝึกหัดงานแบบยุคกลางค่อย ๆ สลายตัวลงไป แต่ทว่าระบบเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นก็ยังคงมีอยู่สืบเนื่องมาในช่วงเวลาต่อมารัฐบาลอังกฤษได้มีการพัฒนารูปแบบในการสงเคราะห์เด็กฝึกงานเขตตามพื้นที่เหล่านี้ โดยมีการจัดหาที่พักให้กับเด็กยากจน เด็กจรจัด รวมทั้งเด็กกำพร้าเหล่านี้ให้อาศัยอยู่ใน

¹⁰ ความจริงแล้วกฎหมายสงเคราะห์คนจน (Poor law) มีมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าเฮนรีที่ 7 แล้ว ทั้งนี้เป็นผลมาจากผลกระทบในเรื่องของระบบกั้นรั้วที่เกิดขึ้น ปัญหานี้ยืดเยื้อมาจนถึงสมัยพระเจ้าเฮนรีที่ 8, พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 6 จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระนางเจ้าอลิซาเบธ ที่ 1.

¹¹ Arthur Redford, (1960), op. cit., p. 152.

สถานที่ที่เรียกว่า “บ้านประชานูเคราะห์” (workhouse) จากแต่เดิมในช่วงสมัยราชวงศ์ทิวอดอร์ รัฐบาลได้มอบหมายให้นักบวชในแต่ละพื้นที่ parish ดูแลเด็กเหล่านั้น ต่อมารัฐบาลอังกฤษได้เปลี่ยนเป็นให้เจ้าหน้าที่ (authority) ในแต่ละพื้นที่เป็นผู้ดูแลเด็กในแต่ละพื้นที่เหล่านั้นแทน

ความคิดในเรื่องการบรรเทาความเดือดร้อนเพื่อช่วยเด็กเหล่านี้เป็นที่แพร่หลายกันมากในช่วงศตวรรษที่ 18 โดยนับตั้งแต่ ค.ศ. 1723 รัฐบาลอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติเพื่อเป็นการช่วยเหลือรวมทั้งการจัดตั้งบ้านประชานูเคราะห์ทั่วประเทศ แต่เรื่องแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นี้ได้กลายเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงในช่วงเวลาต่อมาเช่นกันโดยเฉพาะช่วงเวลาของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นมีอยู่ตามพื้นที่ parish มากมายซึ่งได้กลายเป็นช่องทางให้นายจ้างเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมได้เลือกเด็กเข้าไปเป็นแรงงานตามความชอบใจ โดยนายจ้างโรงงานจะนำเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เหล่านี้เข้าไปทำงานในฐานะที่เป็นเด็กฝึกงานในโรงงานซึ่งปรากฏว่าในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 มีการรับเด็กจากบ้านประชานูเคราะห์เข้าไปเป็นแรงงานเด็กฝึกงานจำนวนมากโดยเฉพาะตามพื้นที่ชนบท ซึ่งบรรดานายจ้างเหล่านี้ได้ใช้ช่องว่างในเรื่องของกฎหมายในสมัยพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 ให้เด็กในบ้านประชานูเคราะห์ได้เข้าฝึกงานในฐานะที่เป็นเด็กฝึกงานเหมือนเช่นในยุคกลาง ช่องโหว่ของกฎหมายเช่นนี้ทำให้บรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากได้อาศัยเป็นเครื่องมือเกณฑ์เด็กเหล่านี้เข้ามา โดยเฉพาะในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งแรกนั้น (ค.ศ. 1760-1830) ปรากฏว่ามีการใช้แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ในภาคอุตสาหกรรมอย่างขนานใหญ่ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่เจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่เองนั้นขาดความสนใจที่จะดูแลเด็กเหล่านั้นอย่างจริงจัง จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 เรื่อยมา โรงงานจำนวนมากมีการทารุณกรรมต่อเด็กและการทำร้ายเด็ก โดยเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอต่าง ๆ เด็กที่เข้ามาทำงานในโรงงานจะต้องทำสัญญาผูกมัดตนเองกับโรงงาน โดยที่เจ้าของโรงงานจะไปรับตัวเด็กจากบ้านประชานูเคราะห์ซึ่งวิธีการนี้เป็นที่นิยมกันมากในบรรดาเจ้าของโรงงานรวมถึงเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ่ายด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของตารางบัญชีรายชื่อเด็กในบ้านประชานูเคราะห์ [ดูในตารางภาคผนวก ก.] ที่แสดงข้อมูลบัญชีรายชื่อเด็กซึ่งถูกนำไปใช้เป็นแรงงานเด็กฝึกงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ่ายในช่วงต้นของทศวรรษ 1820-1830 โดยที่เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เหล่านี้ถูกส่งตัวไปยังเมือง Heyside ในมณฑลแลงคาไชร์เพื่อทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ่าย โดยจากข้อมูลสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเด็กที่ถูกรับเข้ามาอยู่ในบ้านประชานูเคราะห์นั้นโดยส่วนใหญ่จะมีอายุเฉลี่ยที่ประมาณ 11 ปี (จากตัวอย่างข้อมูลรายชื่อเด็กทั้งหมด 34 คน) และเด็กเหล่านี้จะถูกส่งไปเป็นเด็กฝึกงานเมื่อมีอายุเฉลี่ยประมาณ 12.529 ปีเท่านั้น และหากวิเคราะห์จากตารางข้อมูลจะเห็นได้

ว่าเด็กหญิงที่เข้ามาทำงานในโรงงานสิ่งทอฝ้ายจะอยู่ในแผนกปั่นฝ้าย ในขณะที่เด็กชายจะอยู่ในแผนกทอฝ้ายเป็นหลัก

ถึงแม้ว่าตั้งแต่ ค.ศ. 1816 จะมีคำสั่งจากรัฐบาลห้ามนำเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่จากบ้านประชาชนเคราะห์ในกรุงลอนดอนออกไปภายนอกรัศมี 40 ไมล์¹² แต่ทว่าคำสั่งเหล่านี้ไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควรเนื่องจากยังมีนายจ้างโรงงานอุตสาหกรรมบางคนที่ย้ายและลักลอบนำเด็กเหล่านี้เข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่บ่อยครั้ง

อาจจะกล่าวได้ว่าระบบเด็กฝึกงานที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมอังกฤษนั้นเป็นปัจจัยรากฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กเองมีความสามารถรวมทั้งทักษะในการที่จะประกอบอาชีพเมื่อเติบโตได้ แต่ถึงกระนั้นก็เชื่อว่าสังคมของอังกฤษก่อนช่วงเวลาการปฏิวัติอุตสาหกรรมจะประกอบด้วยโครงสร้างทางสังคมในรูปแบบเด็กฝึกงานเช่นนี้อย่างตายตัว โดยเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่มีการขยายตัวทางด้านสังคมมากกว่ารูปแบบเด็กฝึกงานในแบบยุคกลางเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เหตุผลสำคัญนั้นเป็นเพราะเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุนทรัพย์รวมทั้งความสามารถที่จะไปอยู่กับช่างฝีมือเพื่อเรียนรู้งานโดยตรงได้ เนื่องจากความยากจนในครอบครัวทำให้พื้นที่เขต Parish ต่าง ๆ จำต้องรับเด็กที่ยากจนเหล่านี้เอาไว้ในสังกัดของอารามวัดและให้มีการเรียนรู้ทักษะแรงงานฝีมือที่พอจะเรียนรู้ได้ โดยทักษะและความสามารถของเด็กเหล่านี้ไม่อาจที่จะทัดเทียมได้กับเด็กฝึกงานที่เรียนรู้กับช่างฝีมือโดยตรง นอกจากนี้ในสังคมอังกฤษเองยังมีเด็กบางส่วนที่เป็นลูกคนร่ำรวย (well-to-do) เด็กเหล่านี้อาจไม่ต้องเรียนรู้วิธีการเป็นเด็กฝึกงานเนื่องจากมีฐานะดีอยู่แล้ว แต่ถือได้ว่าเป็นเด็กส่วนน้อยของสังคมอังกฤษในช่วงเวลานั้น เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่มีอยู่มากมายจนยากที่รัฐบาลจะดูแลได้หมดได้กลายเป็นปัญหาสำคัญต่อมาเพราะเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ได้ตกเป็นเครื่องมือของเหล่าบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมที่นำเด็กเหล่านี้เข้าไปเป็นแรงงาน

เด็กฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมฝ้ายในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรม

ในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้นนอกเหนือจากแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ที่มีอยู่ในสังคมอังกฤษมาอย่างยาวนานแล้วนั้น ยังมีแรงงานเด็กอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า แรงงานเด็กแบบเสรี (Free Child Labor) ซึ่งแรงงานเด็กแบบเสรีนั้นเป็นแรงงานที่พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กในอังกฤษได้ส่งเด็กเข้ามาทำงานเพื่อเป็นการหารายได้เสริมให้กับครอบครัว เด็กเหล่านี้จะทำงาน

¹² Neil, J. Smelser, (1959), op. cit., p. 187.

โดยมีสถานะเป็นเด็กฝึกงานเช่นเดียวกับเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ โดยที่เด็กเหล่านี้จะยังอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง การส่งเด็กเข้ามาทำงานเพื่อเป็นแรงงานนั้นก็เพราะผู้ปกครองต้องการให้เด็กเองนั้นมีทักษะในการเรียนรู้งานเมื่อยังเยาว์เพื่อจะได้เป็นการประกันอาชีพในอนาคตเบื้องหน้าของเด็ก แต่ถึงกระนั้นก็ตามแรงงานเด็กแบบเสรีนี้ก็ได้รับการปฏิบัติอย่างโหดร้ายทารุณจากเจ้าของโรงงานด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าจากประสบการณ์ของสตรีผู้หนึ่งที่ส่งลูกเธอเข้าไปเป็นแรงงานในช่วงเวลานั้น

หญิงยากจนคนหนึ่งชื่อ ซาร่าห์ บินส์ (Sarah Binns) เธอมีลูก 4 คน คนโตอายุ 14 ปี คนเล็กสุดอายุ 5 ขวบ เป็นหญิงสามคน และเป็นผู้ชายหนึ่งคนอายุ 9 ขวบ. . . ซาร่าห์ เป็นมะเร็งทรวงอกเป็นเวลา 4 ปี เธอเป็นคนไข้ในโรงพยาบาล Huddersfield Infirmary สองครั้ง เมื่อปีที่แล้วเธออยู่ที่นั่นเป็นเวลา 11 สัปดาห์. . . เธอสามารถพูดถึงความเจ็บป่วยของเธอโดยที่ไม่มีน้ำตาไหลออกมา แต่เมื่อเธอได้เล่าถึงความทุกข์ของเธอเรื่องหนึ่ง น้ำตานั้นก็ไหลรินลงมาอย่างรวดเร็ว เธอรู้สึกถึงความเจ็บปวดมากขึ้น เมื่อเธอเล่าว่า เธอต้องปลุกลูก ๆ ของเธอในช่วงเวลาเข้านอน จากนั้นเธอต้องยืนส่งลูก ๆ หน้าประตูบ้านในช่วงเวลาที่มีพายุอันเลวร้าย เสื้อผ้าลูก ๆ ขาดวัน เธอเล่าต่อว่า. . . เธอต้องรอคอยการกลับมาของลูก ๆ อย่างกระวนกระวายใจ จนกระทั่งดึกคืน ลูก ๆ ก็กลับมาในสภาพน่าเวทนา ลูกของเธอที่แทบไม่ได้กินอะไรเพราะพวกเขาเหนื่อยล้าและอ่อนแรงเกินไป¹³

แต่หากเมื่อเทียบกับแรงงานประเภทแรกคือแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่แล้วจะเห็นได้ว่าแรงงานเด็กแบบเสรีจะมีสถานภาพที่ดีกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะแรงงานเด็กแบบเสรีนั้นสามารถที่จะเลือกงานและทำงานตามความพอใจของเด็กและผู้ปกครองเองได้ โดยเฉพาะผู้ปกครองเด็กเองนั้นรู้ดีว่าในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ (รวมทั้งอุตสาหกรรมฝ้าย) นั้นมีการใช้แรงงานเด็กอย่างหนักมาก ด้วยเหตุนี้พ่อแม่เด็กหลายคนจึงไม่ค่อยเต็มใจที่จะส่งลูกไปทำงาน ณ ที่แห่งนั้น ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นเหตุผลที่เจ้าของโรงงานจึงต้องไปนำเด็กที่บ้านประชาชนุเคราะห์ในพื้นที่ parish ต่าง ๆ เข้ามาเป็นแรงงานเพื่อชดเชยแรงงานเด็กที่หายไป แต่ถึงกระนั้นก็ดีสถานภาพแรงงานเด็กทั้งสองประเภทนั้นก็ไม่ได้แตกต่างกันเท่าใดนัก แรงงานเด็กทั้งสองประเภทต่างก็ได้รับความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและทางจิตใจเช่นเดียวกัน ในช่วงต้นทศวรรษ 1820 ปรากฏว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอฝ้ายนั้น

¹³Richard Oastler: *Slavery in Yorkshire, A Letter to Edward Baines, M.P., Bradford*, (n.d.), quoted in Frank E. Hugget, (1972), op. cit ., pp. 22-23.

มีความต้องการที่จะใช้แรงงานเด็กเป็นจำนวนมากเนื่องจากการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเหล่านี้ต้องการที่จะใช้แรงงานจากเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้ามาเป็นแรงงานเพื่อทดแทนแรงงานเด็กแบบเสรีที่มีจำนวนน้อยกว่า เหตุผลสำคัญข้อหนึ่งที่อุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายต้องการเด็กเข้ามาเป็นแรงงานเพราะอุตสาหกรรมประเภทนี้ไม่ได้ใช้ทักษะที่สูงมากเหมือนกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ รวมทั้งอัตราค่าแรงนั้นก็น้อยกว่าการจ้างแรงงานเด็กแบบเสรี ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอหลายประเภทมีความต้องการด้านแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เพิ่มขึ้นมากกว่าที่จะจ้างแรงงานเด็กแบบเสรี ดังจะเห็นได้จากตารางข้อมูลการเปรียบเทียบจำนวนแรงงานเด็กในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายตั้งแต่ ค.ศ. 1790-1804 [ดูในตารางภาคผนวก ข.] ซึ่งปรากฏว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย จำนวน 19 แห่งนั้นมีการใช้แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ถึง 2,629 คน ในขณะที่การใช้แรงงานเด็กเสรีมีเพียง 255 คนเท่านั้น

จากตารางข้อมูลภาคผนวกแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของการใช้แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ที่มีปริมาณที่มากกว่าแรงงานเด็กแบบเสรีในอัตราค่อนข้างสูงทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นคือการจ้างเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ใช้อัตราค่าจ้างที่น้อยกว่ารวมทั้งไม่ต้องทนกับแรงเสียดทานของผู้ปกครองเด็ก อีกทั้งในช่วงเวลานั้นรัฐบาลเองยังไม่มีกฎหมายออกมาควบคุมบรรดาเจ้าของโรงงานที่ชัดเจน และบรรดาเจ้าของโรงงานก็สามารถที่จะไปรับเด็กเหล่านี้จากเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่ parish ได้โดยตรง ในช่วงแรกของต้นศตวรรษที่ 19 ปรากฏว่าการใช้แรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นมีกระจายตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างไม่เพียงเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเท่านั้น ยังรวมถึงอุตสาหกรรมเหมืองและถ่านหินในช่วงนั้นด้วย ปัญหาส่วนหนึ่งที่ทำให้อังกฤษเกิดภาวะแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นเหตุผลสำคัญข้อหนึ่งนั้นมาจาก ก่อนหน้าของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้น อังกฤษเกิดการเปลี่ยนแปลงผันผวนทางด้านสังคมและเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างมาก ทั้งนี้เพราะผลจากการออกพระราชบัญญัติการล้อมรั้วที่ดินในครั้งที่สองซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้ก่อให้เกิดปัญหา รวมทั้งส่งผลกระทบต่อครอบครัวที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกรในชนบทต้องล้มละลายกันไปมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชาวนาจำนวนมากต้องอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่ แต่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการล้อมรั้วที่ดินนั้นกลับเป็นชนชั้นเจ้าของที่ดินเท่านั้น ซึ่งเรื่องนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวอังกฤษอย่างมาก โดยเฉพาะชาวนาที่ยากจนในพื้นที่ตามชนบท รวมทั้งเด็กจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากผู้ปกครองที่ทำการเกษตรและต้องกลายมาเป็นแรงงานเด็กในโรงงานในช่วงเวลาต่อมา เด็กบางคนต้องขัดเซพจนจรมาอยู่ตามสลัมในเมืองใหญ่ ๆ เด็กบางคนต้องไร้ที่อยู่อาศัยกลายเป็นเด็กจรจัด เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ชั่วร้าย, กักขฬะ เด็กหลายคนมีความกำหนดทางด้านเพศสัมพันธ์รักระอัน

เป็นผลเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เสื่อมโทรม เด็กเหล่านี้ต้องเข้าไปอยู่บ้านประชาชนเคราะห์ที่รัฐบาลจัดไว้ อาจจะพูดได้ว่าปัญหาความยากจนจากผลพระราชบัญญัติล้อมรั้วที่ดินรวมทั้งความยากจนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เด็กเองนั้นจำต้องเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ปัจจัยที่ทำให้เด็กต้องเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม

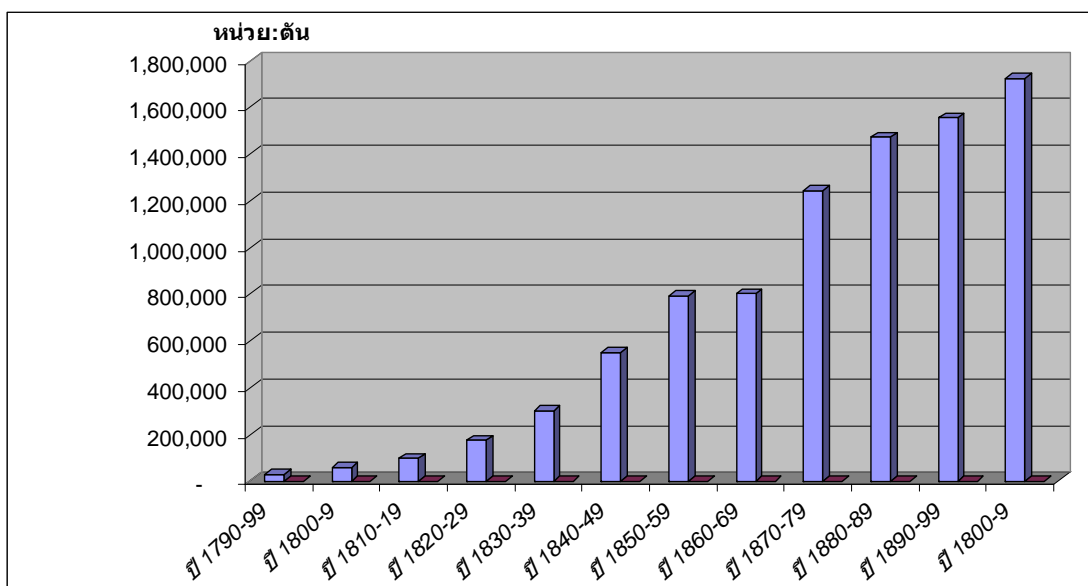
จากที่กล่าวมาข้างต้นหากจะสรุปโดยตรงว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นเป็นผลให้เกิดการใช้แรงงานเด็กฝึกงานในวัยอย่างมหาศาล โดยเฉพาะแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายก็คงไม่ผิดเสียทีเดียว ทั้งนี้เป็นเพราะสถานการณ์ทางด้านสังคมรวมทั้งสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของอังกฤษในช่วงเวลานั้นเอื้อให้เกิดปรากฏการณ์การใช้แรงงานเด็กฝึกงานอย่างมาก โดยสามารถหาข้อสรุปใหญ่ ๆ ที่สำคัญให้กับเหตุการณ์ได้ดังนี้

ประการแรก จะเห็นได้ว่าในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรม นักคิดต่าง ๆ มากมายในช่วงเวลานั้นได้มีการคิดค้นเครื่องมือประดิษฐ์กรรมมากมายเพื่อตอบสนองความต้องการในการขยายสินค้าผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเครื่องมือเทคโนโลยีทางด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือเครื่องมือ Power Loom ที่เข้าแทนที่เครื่องมือแบบเก่าที่เรียกว่า Hand Loom โดยที่เครื่อง Power Loom ชนิดนี้เป็นเครื่องที่อาศัยพลังงานเครื่องจักรไอน้ำทำให้สามารถเพิ่มกำลังการผลิตได้มาก รวมทั้งส่งผลให้อุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายขยายตัวได้มากขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้เด็กเองก็สามารถที่จะใช้เครื่องมือทอผ้าฝ้ายแบบ Power Loom ได้เช่นเดียวกัน ดังที่ปรากฏในเอกสารว่า “เด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิงที่มีอายุ 12-14 ปี สามารถที่จะใช้เครื่องทอผ้าแบบ Power Loom ได้ทั้งสองเครื่องและสามารถที่จะผลิตเสื้อผ้าชั้นดีเป็นสามเท่าเช่นเดียวกันกับจะทอผ้าด้วยมือเสียอีก. . .”¹⁴

จะเห็นได้ว่าประดิษฐ์กรรมเครื่อง power loom ทำให้มีการขยายตัวของการบริโภคฝ้ายดิบสูงมากขึ้นตามลำดับด้วย (ในขณะเดียวกันก็เป็นผลทางอ้อมที่ทำให้มีความจำเป็นในการใช้แรงงานเด็กเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตด้วยเครื่องนี้มากขึ้นเช่นกัน) ซึ่งศักยภาพในการลดความซับซ้อนของเครื่องทอผ้าที่มีมาแต่เดิมทำให้เด็กฝึกงานสามารถทำงานเข้ากับเครื่องจักรกลชิ้นใหม่ได้ ดังจะเห็นได้จากในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ที่มีการขยายตัวของการนำเข้าฝ้ายดิบดังนี้

¹⁴The Scotsman, (5th August 1826), quoted in Frank E. Hugget, (1973), op.

แผนภูมิที่ 3.1
ปริมาณการนำเข้าของฝ้ายดิบในช่วงศตวรรษที่ 19

ที่มา: Christopher Cook, Stevenson John, The Longman Handbook of Modern British History 1714-2001, (Harlow, England: Longman, 2001), p. 258.

ด้วยเหตุนี้จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าเครื่องมือชนิดใหม่นั้นได้ช่วยทุ่นแรงอย่างมาก รวมทั้งความจำเป็นที่จะต้องใช้แรงงานผู้ใหญ่อีกจะลดลงตามลำดับ (จะใช้แรงงานผู้ใหญ่ในความจำเป็นบางอย่างเท่านั้น) เครื่องจักรอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในยุคแรกมีลักษณะที่ใหญ่มากและทื่อทู่ เครื่องจักรบางอย่างมีได้ออกแบบมาเพื่อให้เด็กเองควบคุม แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปได้มีการปรับปรุงพัฒนาเครื่องจักรจนเด็กเองก็สามารถที่จะควบคุมได้ไม่แพ้ผู้ใหญ่ ในขณะที่เดียวกันผลที่ตามมาคือเจ้าของโรงงานสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก โดยเฉพาะค่าจ้างของแรงงานเด็ก โดยที่เด็กเองก็ไม่สามารถที่จะเรียกร้องอะไรจากเจ้าของโรงงานได้มาก

ประการที่สอง อุบัติการณ์ของการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นอิทธิพลสำคัญที่สืบเนื่องมาจากแนวความคิด “เสรีนิยม” หรือ “Laissez-faire” อิทธิพลอันยิ่งใหญ่ของลัทธินี้นอกจากจะทำให้อังกฤษเกิดการขยายตัวและการเติบโตทางการค้าอย่างมหาศาลแล้ว ผลส่วนหนึ่งจะเห็นได้ว่าแนวลัทธินี้ยังก่อให้เกิดการใช้แรงงานรวมทั้งการขูดรีดแรงงานอย่างมหาศาล โดยเฉพาะในแรงงานเด็กทั้งเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่รวมทั้งแรงงานเด็กแบบเสรี อิทธิพลความคิดของการแบ่งแยกงาน (Division of Labour) เป็นที่แพร่หลายในบรรดาเจ้าของโรงงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่ม

ศักยภาพทางการผลิตให้มีมากขึ้น ซึ่งเด็กเองก็ตกเป็นเหยื่อของความคิดนี้ด้วยเช่นกัน ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย มีการแบ่งแผนกของเด็กเอาไว้เป็นหมวดหมู่มีให้ปะปนกัน เด็กเป็นจำนวนมากต้องทำงานเหมือนหนึ่งเครื่องจักรกลที่ไม่ได้หยุดพัก นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่รัฐบาลเองนั้นยินยอมที่จะให้เกิดแนวความคิดนี้อย่างกว้างขวางดังจะเห็นได้จากสุนทรพจน์ของ วิลเลียม พิตต์ (William Pitt) ที่ได้กล่าวในสภาว่า

ขอให้พวกท่านพิจารณาว่าการที่รัฐได้เข้าไปแทรกแซงนั้นมีผลทำให้อุตสาหกรรมดำเนินไปอย่างช้า การที่รัฐบาลมีความตั้งใจที่ดีได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาดล . . . การค้า การอุตสาหกรรมรวมทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้ามันสามารถปรับระดับในตัวเองได้อยู่แล้ว การบังคับควบคุมมันเป็นการทำลายวิถีทางตามธรรมชาติของมัน . . .¹⁵

อาจจะพูดได้ว่าการที่รัฐบาลปล่อยให้บรรดาเจ้าของโรงงานทั้งหลายประกอบกิจการตามความต้องการของตนนั้น ถือว่ารัฐบาลเองได้ปล่อยปละละเลยที่จะแก้ไขปัญหาทางด้านสังคมเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้แรงงานเด็กอาจจะพูดได้ว่าเป็นผลสำคัญที่มาจากอิทธิพลของความคิดแบบเสรีนิยมก็ว่าได้¹⁶ เด็กเป็นจำนวนมากที่ต้องตกเป็นเหยื่อของเจ้าของโรงงานฝ้ายรวมทั้งบรรดาเจ้าของโรงงานสิ่งทอทั้งหลาย อันเป็นผลมาจากความคิดแบบทุนนิยมเสรีในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั่นเอง

ความโหดร้ายในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย

ในช่วงที่อุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในอังกฤษกำลังเฟื่องฟูนับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 จนล่วงเข้าสู่ต้นศตวรรษที่ 19 อันเป็นช่วงเวลาที่อังกฤษมีการเติบโตการค้าและการเศรษฐกิจทั้งในประเทศและนอกประเทศเป็นอย่างมาก ผลสำคัญส่วนหนึ่งนั้นมาจากอุตสาหกรรมฝ้ายที่เติบโตในเมืองสำคัญ ๆ (ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 2) แต่ถึงกระนั้นภาพอีกมิติหนึ่งของการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอังกฤษในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นก็แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมและความเลวร้ายที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะการใช้แรงงานเด็กในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย มีนักประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมากแสดงทัศนะเกี่ยวกับปรากฏการณ์การใช้แรงงานเด็กที่เกิดขึ้นในสังคมอังกฤษอย่างกว้างขวาง คลาร์ค นาร์ดีเนลลี (Clark Nardinelli) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์แรงงานเด็ก

¹⁵Paul Mantoux, (1983), op. cit., p. 403.

¹⁶Ibid., p. 475.

ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่าเป็นความน่าอดสูที่เกิดขึ้น เขาได้กล่าวเพิ่มอีกด้วยว่าแรงงานเด็กที่อพยพเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้นแท้จริงแล้วไม่ได้มีผลต่อการทำงานที่จะช่วยยกฐานะครอบครัวให้ดีขึ้นได้เลย ความคิดของเขาสอดคล้องกับ อีริก ทอมป์สัน (Eric Thompson) ที่ว่า “การใช้แรงงานเด็กที่มีอย่างกว้างขวางถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่น่าอัปยศมากที่สุดในประวัติศาสตร์ของเราเอง”¹⁷ นอกจากนี้แล้ว ริชาร์ด ออสเลอร์ (Richard Oastler) ผู้ที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้น (รวมทั้งเป็นผู้ที่เคลื่อนไหวในการออกพระราชบัญญัติ 10 ชั่วโมงในเวลาต่อมา) ก็ได้กล่าวถึงเรื่องการใช้แรงงานเด็ก โดยเขาเขียนเปรียบเทียบเด็กเหล่านี้กับทาสในอาณานิคมอินเดียตะวันตกว่า

“เด็กผู้น่าสงสาร! เธอถูกสังเวชนูชาให้กับความโลภ, เธอช่างไม่ต่างอะไรกับพวกทาสนิโกรเหล่านั้นเลย. . . พวกเธอถูกบังคับให้ทำงานตรากตรำที่ความต้องการของพ่อแม่ปรารถนา, หรือความโลภตะกละของนายจ้างผู้เหี้ยมโหดสังการ!”¹⁸

การใช้แรงงานเด็กในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในอังกฤษในช่วงเวลานั้นถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมอังกฤษในเวลาต่อมา ดังจะเห็นได้ว่าภายหลังที่มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายตามเมืองสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่แลงคาไชร์, เซสไชร์, หรือเดอรัมไชร์ แรงงานเด็กเป็นจำนวนมากได้หลั่งไหลเข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเหล่านี้โดยส่วนมากได้ติดตามผู้ปกครองเข้ามา และโดยเฉพาะแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ parish ต่าง ๆ ในย่านอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเอง เด็กบางคนที่มีอายุประมาณ 6-7 ขวบ อาจต้องทำงานเป็นเวลา 16 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 วันใน 1 สัปดาห์¹⁹ การเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนี้ได้ใช้แรงงานเด็กเป็นจำนวนมากมหาศาลในการเพิ่มศักยภาพทางด้านการผลิต โดยเฉพาะแรงงานเด็กมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามพื้นที่เขตอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายสำคัญ โดยแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ที่อาศัยอยู่ตามบ้านประชานูเคราะห์ในพื้นที่ parish ต่าง ๆ นั้น เด็กส่วนใหญ่เหล่านี้จะถูกบีบบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เข้ามาทำงานในที่นี้ เด็กบางคนเองนั้นถูกซื้อตัวมาจากเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ในขณะที่เด็กบางคนเองเต็มใจที่จะมาทำงานกับนายจ้างเพื่อแลกกับค่าจ้างเพียงเล็กน้อย เด็กที่เข้ามาอยู่ในโรงงานแล้วนั้นจะอยู่ภายใต้การดูแลของหัวหน้าคนงาน (foreman) อีกที่

¹⁷E.P. Thompson, The Making of the English Working Class, (New York, 1963), p. 349.

¹⁸Clark Nardinelli, Children Labour and the Factory Acts, (The Journal of Economic History, Vol.40, No.4 .Dec., 1980), p. 739.

¹⁹Frank E. Hugget, (1973), op. cit., p. 5.

มิสเตอร์ เร็ดเกรฟ (Mr. Redgrave) ผู้ร่วมเหตุการณ์คนสำคัญคนหนึ่งในศตวรรษที่ 19 ได้กล่าวถึงความเลวร้ายที่เกิดขึ้นในโรงงานสิ่งทอว่า

ข้าพเจ้าได้คิดมานานแล้วว่าการจ้างแรงงานเด็กอายุ 8 ขวบในโรงงานเป็นความชั่วร้ายทางด้านสังคม ความชั่วร้ายนั้นได้ทวีเพิ่มมากขึ้นเมื่อพ่อแม่ส่งลูกไปทำงานเมื่อพวกเขาอายุยังน้อย ข้าพเจ้าคิดว่าเด็ก ๆ เหล่านั้นไม่ควรทำงานในโรงงานจนกว่าจะอายุครบ 10 ปี และไม่ควรถูกให้เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีคนใดเลยถูกใช้งานในพื้นที่ซึ่งมีกระบวนการผลิตอันกระทบกระเทือนต่อสุขภาพของพวกเขาเช่น ที่ card-room ในโรงงานสิ่งทอฝ้าย หรือ ที่ heckling-room ในโรงงานสิ่งทอป่านด้วย²⁰

ในขณะเดียวกันบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายต้องการแรงงานเด็กเป็นจำนวนมากเพื่อป้อนเข้าสู่โรงงาน ทั้งนี้เด็กเหล่านี้ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่) เป็นแรงงานที่มีราคาถูกรวมทั้งควบคุมได้ง่ายกว่าและสะดวกกว่าแรงงานผู้ใหญ่ นอกจากนี้แล้วผลที่สืบเนื่องมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในช่วงระยะเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาศักยภาพทางด้านเครื่องมือนวัตกรรมสิ่งทอฝ้ายซึ่งลดขั้นตอนความยุ่งยากและซับซ้อนมาสู่กระบวนการเดียวซึ่งเป็นผลให้แรงงานเด็กได้เรียนรู้ทักษะจากการใช้เครื่องมือได้ง่ายขึ้นเนื่องจากกลไกเครื่องมือต่าง ๆ มีความซับซ้อนมีน้อยลง โดยที่มณฑลแลงคาไชร์ ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในอังกฤษนั้นมีการใช้เด็กเข้ามาเป็นแรงงานเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะช่วงระยะเวลา ค.ศ. 1850-1890 แม้กระทั่งในโรงงานสิ่งทอฝ้ายของ เซอร์ โรเบิร์ต พิล (ผู้เป็นบิดาของนายกโรเบิร์ต พิลผู้บุตร) ก็ปรากฏว่ามีการใช้แรงงานเด็กมากถึง 1,000 กว่าคนในโรงงานของเขา หรือกระทั่งโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายของอาร์คไรท์ (Arkwright) ที่เมืองเดอรัมไชร์ มีคนงานที่ทำงานในโรงงานของเขาถึง 1,150 คน แต่เป็นแรงงานเด็กถึงสองในสามส่วน²¹

ในช่วงศตวรรษที่ 19 มีการกล่าวถึงสภาพความเลวร้ายในโรงงานอุตสาหกรรมที่เต็มไปด้วยความย่ำแย่อย่างมาก เด็กที่อยู่ในโรงงานนั้นอยู่ในสภาพที่จำยอมกับนายจ้าง รวมทั้งบรรดา

²⁰Mr.Redgrave: "Report of Inspector of Factories,1872" p. 22,quoted in Ernst Elder Von Plener, English Factory Legislation, (London: Chapman and Hall,1873), p. xii-xiii.

²¹Thomas S. Ashton, The Industrial Revolution,1760-1830, (London: Oxford University Press,1948), p. 93.

เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมฝ้ายมีการควบคุมการทำงานเด็กอย่างเข้มงวด ค่าจ้างที่เด็กเองได้รับกับนายจ้างนั้นเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย อีริค ฮอบส์บอว์ม (Eric Hobsbawm) ได้กล่าวถึงสภาพการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายว่า เป็นโรงงานที่โหดร้ายและทารุณกรรมต่อเด็กอย่างมาก เขาระบุว่าในช่วง ค.ศ. 1830 เด็กจำนวน 26,000 คนถูกจ้างเข้าไปในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย นักประวัติศาสตร์บางคนถึงกับขนานนามว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นเป็น “โรงงานซาตานอันมืดมิด” บางคนได้บรรยายไว้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่ที่โลกียะ มีการใช้ภาษาคำพูดอันหยาบคาย และหากเมื่อเทียบกันระหว่างการทำงานของเด็กในพื้นที่การเกษตรกับโรงงานแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งสองอย่างมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก แม้ว่าทั้งสองประเภทนั้นจะเป็นการใช้แรงงานเด็กที่เหมือนกัน แต่ทว่าในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นมีหลักการที่เคร่งครัดมากกว่า รวมทั้งมีการลงโทษทารุณกรรมที่รุนแรงกว่า อาจจะถูกกล่าวได้ว่าชะตากรรมของเด็กในโรงงานสิ่งทอฝ้ายขึ้นอยู่กับเจ้าของโรงงานสิ่งทอฝ้ายแต่เพียงผู้เดียว

เด็กที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นจะถูกจ้างเข้ามาเป็นแรงงานเมื่ออายุยังน้อยเด็ก บางคนถูกจ้างเข้ามาเมื่ออายุได้ 5-6 ขวบ เด็กที่ถูกจ้างมาในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย (รวมทั้งสิ่งทอประเภทอื่น ๆ) ในช่วงเวลานั้นถูกผูกอยู่กับสัญญาว่าจ้างด้วยเด็กฝึกงาน (indentures of apprenticeship) อย่างน้อยเป็นเวลาถึง 7 ปี²² ซึ่งถือเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย เด็กฝึกงานที่ตกเป็นเหยื่อในโรงงานมากที่สุดนั้นก็คือนักฝึกงานตามเขตพื้นที่ เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ตามพื้นที่ parish ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียง โดยมีเจ้าหน้าที่ใน parish นั้น ๆ คอยดูแล ดังเช่นเขตพื้นที่ parish ในกรุงลอนดอนที่มีเด็กกำพร้า เด็กยากจน รวมทั้งเด็กจรจัดเข้าไปอาศัยอยู่ในพื้นที่เหล่านี้ [ดูในตารางภาคผนวก ค.] ซึ่งจากข้อมูลตารางภาคผนวกแสดงให้เห็นว่านับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมาบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอนิยมที่จะจ้างเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้าไปทำงานในโรงงานสิ่งทออย่างมาก และหากสังเกตจะเห็นได้ว่าพื้นที่จุดหมายปลายทางของเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นจะเป็นพื้นที่ในย่านอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นหลัก ทั้งนี้หากสังเกตจะพบว่าย่านอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นจำนวนมากจะตั้งอยู่ใกล้กับเขตพื้นที่ parish ต่าง ๆ ซึ่งง่ายต่อการเกณฑ์แรงงานเด็กเข้าไปทำงานในโรงงานสิ่งทอ หรือแม้กระทั่งในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเองก็เช่นกันที่มีการตั้งพื้นที่โรงงานซึ่งอยู่ใกล้กับ parish ยกตัวอย่างเช่น เมือง Pendleton ซึ่งเป็นเมืองที่มีโรงงานสิ่งทอฝ้ายตั้งอยู่ จะอยู่ใกล้กับ parish ของ St. Clement Danes โดยที่เขตพื้นที่ parish แห่งนี้มีการส่งแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้าไปทำงานในโรงงานสิ่งทอฝ้ายด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีอีก

²²Paul Mantoux, (1983), op. cit., p. 420.

หลาย parish ที่มีการส่งเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้าไปเป็นเด็กฝึกงานในโรงงานและซึ่งเป็นการเปิดช่องว่างให้นายจ้างได้เลือกเด็กเข้าไปทำงานได้ตามใจชอบ โดยเฉพาะหากเปรียบเทียบจากตารางข้อมูลในภาคผนวกแล้วจะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเองนั้นมีจ้างเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้าไปทำงานมากกว่าบรรดาอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทอื่น

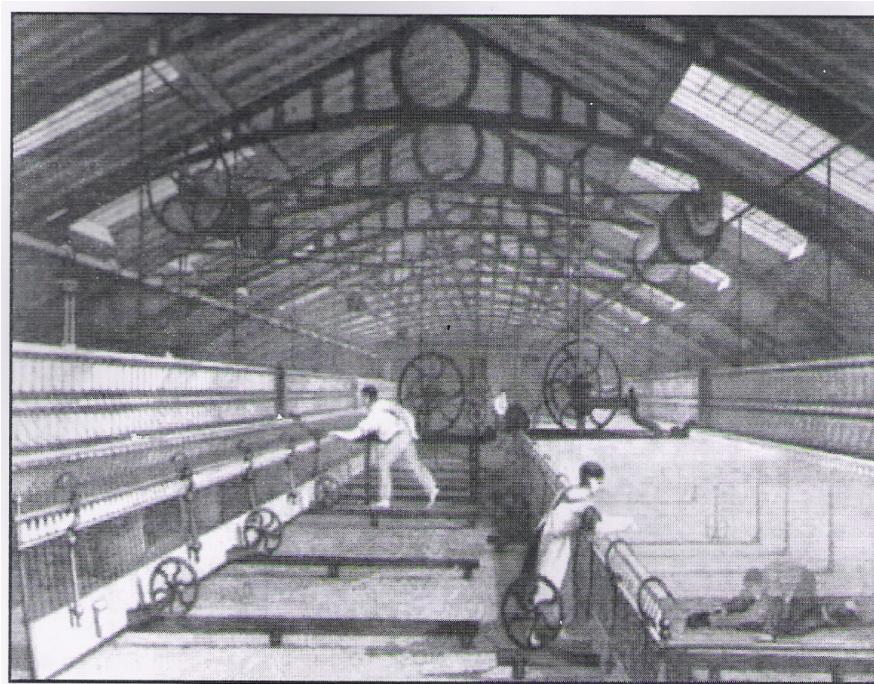
เด็กที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นมีหน้าที่หลัก 2 ประเภทคือ เด็กที่ทำหน้าที่เป็น Piecer และเด็กที่ทำหน้าที่เป็น Scavenger เด็กที่ทำหน้าที่เป็น Piecer นั้นจะทำหน้าที่เดินดูเครื่องจักรที่กำลังปั่นด้ายฝ้ายอยู่ หากด้ายที่กำลังปั่นอยู่นั้นขาดลง Piecer ก็ต้องต่อด้ายฝ้ายเข้าไปในเครื่องใหม่ จอห์น ฟิลด์เด็นส์ (John Fieldens) ซึ่งเป็นบุตรของคหบดีเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมฝ้าย รวมทั้งเป็นนักปฏิรูปสังคมผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งได้พูดถึงเด็กเหล่านี้ในสภาผู้แทนว่า

ที่ประชุมในเมืองแมนเชสเตอร์ ชายคนหนึ่งกล่าวว่า เด็กในโรงงานทอผ้าต้องเดินเป็นระยะทางถึง 24 ไมล์ต่อวัน ฉันได้ฟังแล้วรู้สึกตระหนกตกใจอย่างมาก เมื่อฉันกลับไปที่บ้าน ฉันเดินปรีเข้าไปในโรงงานของฉันพร้อมด้วยนาฬิกาเรือนหนึ่ง ฉันเพิ่งพิศดูเด็กคนหนึ่งที่กำลังทำงานและมองดูเธอเป็นบางครั้ง ฉันคำนวณระยะทางที่เธอเดินไปใน 1 วัน และรู้สึกตกใจมากเมื่อพบว่าระยะทางที่เดินนั้นไม่น้อยกว่า 20 ไมล์เลยทีเดียว²³ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกกรณีหนึ่งคือที่โรงงานปั่นด้ายฝ้ายที่เมืองกลาสโกว์ (Glasgow) ชายปั่นด้ายฝ้ายคนหนึ่งจะทำงานพร้อมกับเด็ก Piecer อีกคนหนึ่ง โดยเด็ก Piecer จะมีอายุตั้งแต่ 9, 13 หรือ 14 ปี เด็กเหล่านี้จะต้องคลานเข้าไปใต้เครื่องจักรขนาดใหญ่เพื่อเก็บเศษด้ายฝ้ายที่ตกใต้เครื่องจักร เด็ก Piecer บางคนอาจจะต้องเดินตามผู้ใหญ่เพื่อรับคำสั่งในการทำงานอีกที โดยเด็กบางคนอาจจะต้องเดินอยู่ในโรงงานโดยแทบมิได้นั่งเป็นเวลาเกือบ 12 ชั่วโมง²⁴

²³Piecers.Retrieved March 18, 2009, from <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/IRpiecers.htm>

²⁴Ursula Ruth Quixano Henrique, *The Early Factory Acts and Their Enforcement*, (London: Historical Association, 1971), p. 2.

ภาพที่ 3.1
การทำงานของเด็ก Piecer

ที่มา: Piecers. Retrieved March 18, 2009, from
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/IRpiecers.htm>

เด็กที่ทำงานในโรงงานฝ้ายอีกประเภทที่เรียกว่า Scavenger นั้นจะคอยเก็บเศษด้ายฝ้ายที่ตกตามพื้นขณะที่เครื่องจักรกำลังทำงาน ซึ่งถือเป็นเรื่องอันตรายมากทั้งนี้เด็กเองนั้นมีโอกาสที่จะถูกเครื่องจักรทำอันตรายได้ ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์จากเด็กคนหนึ่งที่มีชื่อ ดาวิด โรว์แลนด์ (David Rowland) เคยเป็น Scavenger มาก่อน เขาถูกคณะกรรมการสิทธิการของแซดเลอร์ สัมภาษณ์ว่า

“คำถาม : เธอเริ่มทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายตั้งแต่เมื่อใด

คำตอบ : เมื่ออายุได้ 7 ขวบครับ

คำถาม : งานอะไรที่เธอทำเป็นครั้งแรกในโรงงาน

คำตอบ : เป็นสกาเวินเจอร์ครับ

คำถาม : อธิบายงานประเภทนี้ให้ฟังหน่อยได้ไหม

คำตอบ : เด็กที่เป็นสกาเวินเจอร์ต้องซัดถูและทำความสะอาดได้ล้อเครื่องจักร และต้อง อยู่ใต้คำสั่งของช่างปั่นด้ายฝ่ายและพีชเซอร์อีกที ปกติแล้วผมต้องอยู่ใต้ล้อเครื่องจักรและต้องคอยดูเวลาเครื่องจักรมันทำงาน ผมมีแนวโน้มที่จะได้รับอุบัติเหตุได้ ดังนั้นเวลาทำงานผมจำต้องยอบตัวลงให้เตี้ยอยู่บ่อยครั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงล้อเครื่องจักรจะมาทับตัว”²⁵

ภาพที่ 3.2

การทำงานของเด็ก Scavenger

ที่มา: Scavengers. Retrieved March 18, 2009, from
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/IRscavengers.htm>

²⁵Scavengers. Retrieved March 18, 2009, from
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/IRscavengers.htm>

เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เหล่านี้ส่วนมากถูกบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ฝ่ายหลายแห่งจ้างไปทำงานในโรงงาน เด็กเหล่านี้จะถูกนำไปเป็นแรงงานจนถึงอายุประมาณ 21 ปีหรือบางทีถึง 24 ปีก็มี โดยเด็กเหล่านี้ได้รับค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ขณะที่นายจ้างในโรงงาน จะให้เพียงอาหารซึ่งเป็นอาหารชั้นเลว และที่พักซึ่งเก่าคร่ำคร่า เด็กเหล่านี้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดี จากหัวหน้าคนงาน (foreman) รวมทั้งบางที่มีการทารุณกรรมเด็กเหล่านี้ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังรวมถึงการทำงานที่เข้มงวดและหนักมาก ดังจะเห็นได้จากประสบการณ์ของเด็กคนหนึ่งที่เคยทำงานในโรงงานของพี่น้องตระกูล Lombe ได้เขียนถึงประสบการณ์ที่เลวร้ายของตนว่า

. . . ฉันทำงานเป็นเด็กฝึกงานเป็นเวลา 7 ปี ซึ่งฉันใคร่ครวญดูแล้วว่ามันช่างไม่มีความสุขในชีวิตเสียเลย. . . เครื่องจักรแม่มันจะไม่สูง แต่ฉันก็เตี้ยเกินไปที่จะเอื้อมถึงมัน เพื่อที่จะแก้ปัญหานี้ จึงได้มีการคิดค้นรองเท้าที่เรียกว่า high patten (รองเท้าไม้ขนาดหนาซึ่งผูกติดกับเท้าโดยใช้เชือกหนังและห่วงเหล็กผูกติดรอบข้อเท้า) ขึ้นมา ซึ่งฉันต้องเดินลากมันไปทุกที่ การจำกัดพื้นที่และแรงงานมิได้เป็นภาระ แต่ความเข้มงวดกดขี่เป็นสิ่งที่ไม่เหลือจะทานทน แต่อย่างไรก็ดีฉันจำต้องรับภาระความทุกข์ระทมนี้ต่อไป²⁶

ในกรณีที่เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เหล่านี้ตายหรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้นั้นก็ จะถูกแทนที่ด้วยเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่จากเขตพื้นที่ parish ต่าง ๆ เข้ามาใหม่เรื่อย ๆ ซึ่งในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอนั้นปรากฏหลักฐานในเรื่องของการนำเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เหล่านี้เข้าไปทำงานเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ parish ต่าง ๆ เองนั้นย่อมมีส่วนอย่างมากต่อการสนับสนุนให้เกิดการใช้แรงงานเด็กเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะเจ้าหน้าที่หลายคนนั้นได้รับเงินอามิสสินจ้างจากเจ้าของโรงงาน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในบางพื้นที่ parish เหล่านี้เอง ต้องการที่จะระบายเด็กเหล่านั้นออกไปด้วยเช่นกันเนื่องจากนอกจากจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลได้ส่งมาสนับสนุนบ้านประชานุเคราะห์ เจ้าหน้าที่บางคนยังยกยอกเงินหลวงที่รัฐส่งมาไปใช้จ่ายในครอบครัวส่วนตัวดังเช่นในเรื่องวรรณกรรมเรื่อง โอลิเวอร์ ทวิสต์ (Oliver Twist) ของชาร์ล ดิกเกนส์ ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ่ายเด็กเป็นจำนวนมากใน parish ต่าง ๆ ได้ถูกส่งไปเป็นแรงงานในโรงงาน จะเห็นได้จากข้อมูลชิ้นหนึ่งที่กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

²⁶W. Hutton: *The History of Derby*, (London, 1791), quoted in Frank E. Hugget, (1973), op. cit., p. 5.

เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่จะถูกส่งจากบ้านประชานูเคราะห์(workhouse) ในอังกฤษ รวมทั้งสถานสาธารณสงเคราะห์ (public charities) ในสก๊อตแลนด์ไปยังโรงงาน เพื่อที่จะได้ “ถูกใช้” ในฐานะที่เป็น “วัตถุที่ถูกล้างในตลาด” การกระทำโดยไร้มนุษยธรรมนี้ เป็นรูปแบบที่ถูกปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอน โดยที่เจ้าของโรงงานจะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเด็กเหล่านั้น. . . ต่อจากนั้นจะมีวันที่ระบุแน่ชัดในการตรวจสอบเด็ก เพื่อเข้ามาเป็นแรงงานโดยมีเจ้าของโรงงานหรือตัวแทนเป็นคนตรวจสอบ เมื่อเด็กถูกตรวจสอบและถูกเลือกแล้ว เด็ก ๆ จะถูกลำเลียงโดยมีรถไค้ช รถบรรทุก หรือเรือ เพื่อไปยังปลายทางนั้น ๆ และเมื่อถึงตอนนั้น เด็กจะสิ้นอิสรภาพลงทันที. . .

เมื่อเด็กมาถึงโรงงาน ถ้าไม่ได้มีการระบุไว้ก่อนหน้านี พวกเขาจะถูกนำไปยังห้องมืดแคบ ๆ . . . ในขณะที่เดียวกันการปฏิบัติต่อเด็กฝึกงานเหล่านั้นก็ขึ้นอยู่กับนายจ้างผู้เดียว”²⁷

อาจจะกล่าวได้ว่าบ้านประชานูเคราะห์ในเขตพื้นที่ parish เองนั้นเป็นแหล่งแรงงานที่สำคัญอย่างมากสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายที่ปรากฏหลักฐานในเรื่องของการนำแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้ามาใช้เป็นแรงงาน ดังจะเห็นได้จากบัญชีตารางรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอที่นำเด็กมาเป็นแรงงาน [ดูในตารางภาคผนวก ง.] ซึ่งจากข้อมูลภาคผนวกจะพบได้ว่าในย่านพื้นที่อุตสาหกรรมสิ่งทอในอังกฤษทั่วประเทศนั้นบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอนั้นนิยมที่จะจ้างเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่เข้าไปทำงานในโรงงานอย่างมาก โดยเฉพาะหากเปรียบเทียบจากบัญชีตารางรายชื่อในภาคผนวกแล้วจะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายรวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมปั่นด้ายฝ้ายนั้นมีสัดส่วนของการใช้แรงงานเด็กในโรงงานอุตสาหกรรมคิดรวมเป็นเปอร์เซ็นต์ถึง 66.10 % ในขณะที่อุตสาหกรรมไหมมีการใช้แรงงานเด็กเพียง 21.47% และอุตสาหกรรมลินินคิดเป็นเปอร์เซ็นต์เพียง 3.09% ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กได้เพียงใด รวมทั้งสามารถที่จะคาดการณ์ได้ว่าในช่วงเวลานั้นการเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นมีมากขึ้นเพียงไร

นอกจากนี้ ยังมีหลักฐานที่กล่าวถึงเรื่องการใช้แรงงานเด็กว่าบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนิยมจ้างเด็ก ๆ เหล่านี้เข้ามาเป็นแรงงานในโรงงานดังจะเห็นได้จากแบบสอบถามโรงงานใน ค.ศ. 1833 (Factory Queries of 1833) ซึ่งเป็นตัวอย่างสำคัญอีกชิ้นหนึ่ง

²⁷ Alfred [S. Kydd]: *The History of the Factory Movement*, 2 vols., (London, 1857), quoted in Frank E. Hugget, (1973), op. cit., p. 6.

ที่แสดงให้เห็นสถิติของเจ้าของโรงงานฝ้ายต่อการจ้างเด็กเหล่านี้เข้ามาทำงาน เจ้าหน้าที่ได้ถามแบบสอบถามบรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในเขตพื้นที่เซสไซร์, แลงคาไชร์ และเดอรัมไชร์ โดยบรรดาเจ้าของโรงงานให้ข้อมูลดังนี้ 84% ชอบที่จะจ้างเด็กเข้ามาทำงาน 13% มองว่าไม่มีความแตกต่างอะไรเลย ในขณะที่ 3% ให้คำตอบที่กำกวม²⁸ บรรดาเจ้าของโรงงานที่จ้างเด็กเหล่านี้มักไม่ฟังคำร้องถึงทักษะของเด็กที่มีต่อเครื่องมือทั้งนี้เป็นเพราะนายจ้างคาดการณ์ว่าเด็กเหล่านี้เองนั้นเมื่อมาอยู่ที่โรงงานนั้นก็จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะในการทำงานได้เอง นอกจากนี้กฎระเบียบในโรงงานมีความเข้มงวดอย่างมาก ในโรงงานมีการทราดกรรม มีการเขียนตีเพื่อเป็นการลงโทษและกระตุ้นให้เด็กเหล่านี้ตื่นตัวเพื่อที่จะทำงานได้มากขึ้น เจ้าของโรงงานบางแห่งมีความโหดร้ายต่อเด็กมากถึงขั้นทุบตะ ต่อย ตี บางครั้งมีการใช้เข็มจิ้มที่หูจนเลือดไหลซอกออกมา²⁹ ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายบางแห่งมีแนวโน้มที่จะจ้างเด็กที่มีอายุต่ำอย่างมากเพื่อเข้ามาทำงาน ดังจะเห็นได้จากในช่วงทศวรรษ 1810 มีเด็กที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมฝ้ายซึ่งมีอายุต่ำกว่า 10 ปี ถึงเกือบ 50%³⁰ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่สูงมาก

เด็กที่ทำงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเหล่านี้ทำงานหนักมากกว่า 14 ชั่วโมงต่อวัน อีกทั้งเด็กต้องอยู่ในสภาพโรงงานที่ย่ำแย่อันส่งผลต่อสุขภาพเด็กโดยตรง ในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายบางแห่งนั้นมีอุณหภูมิสูงถึง 84 องศาฟาเรนไฮต์³¹ รวมทั้งมีอากาศที่ทึบอับ ทำให้เด็กเหล่านี้มีสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมอันเนื่องมาจากการทำงานที่ต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน นอกจากนี้เด็กบางคนยังได้รับอาหารที่ไม่เพียงพอในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นเต็มไปด้วยความสกปรกและความหนาแน่นของละอองฝ้าย (fluff) ทั้งนี้เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากในโรงงานมีการใช้เครื่องปั่นด้ายฝ้ายเป็นจำนวนมาก ทำให้ละอองฝ้ายปกคลุมเต็มไปทั่วโรงงานโดยเด็กที่เข้ามาทำงานในนี้จะต้องทำงานตั้งแต่เวลา 6 โมงเช้าเรื่อยไป³²

²⁸Douglas A. Galbi, (Oct., 1997), op. cit., p. 363.

²⁹Paul Mantoux, (1983), op. cit., p. 424.

³⁰Douglas A. Galbi, (Oct., 1997), op. cit., p. 363.

³¹Frank E. Hugget, (1973), op. cit., p. 23

³²Penelope Davies, (1972), op. cit., p. 21.

ภาพที่ 3.3
การทำงานของเด็กในห้องปั่นด้ายฝ้าย

ที่มา: Penelope Davies, Children of the Industrial Revolution, (London: Wayland Pub., 1972), p. 22.

ดร. วอร์ด (Dr. Ward) ซึ่งเป็นแพทย์ที่เมืองแมนเชสเตอร์ได้ให้สัมภาษณ์ในเรื่อง สุขอนามัยของคนงานในโรงงานทอผ้าซึ่งเขาได้ไปตรวจมา เขากล่าวว่า

ฉันมีโอกาสดำเนินการที่มาจากหลายแห่งและฉันได้เข้าไปตรวจที่โรงงานนั้นด้วยความอดทน ฤดูร้อนปีที่แล้ว ฉันได้ไปตรวจโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้าย 3 แห่ง พร้อมด้วย ดร.คลาฟ (Dr.Clough) แห่งเมืองเพสต์ตัน และคุณบาร์คเคอร์ (Mr. Barker) แห่งเมืองแมนเชสเตอร์ พวกเขาไม่สามารถที่จะทนได้ถึง 10 นาที โดยปราศจากการอ้าปากค้างเพื่อหายใจ เป็นไปได้อย่างไรที่คนงานเหล่านี้จะทนได้ถึง 12-14 ชั่วโมง ถ้าพวกเขาตรวจดูอุณหภูมิในอากาศและการติดเชื้อโรคในอากาศแล้ว

ละก็ มันเป็นเรื่องที่น่าตกใจอย่างมาก คนที่ทำงานในพื้นที่วังจำกัดเช่นนี้จะทนได้อย่างไรกับชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานขนาดนั้น”³³

นอกจากนี้งานเขียนของ Mantoux ยังได้กล่าวถึงสภาพของเด็กในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายไว้ว่า

... โชคชะตาของเด็กที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นช่างเป็นชีวิตที่น่า
 รันทดใจเหลือเกิน เด็กเหล่านี้ต้องทนทุกข์ทรมานทรมานกับการถูกใช้แรงงานอย่าง
 หนักตามความพอใจของนายจ้าง... เด็กต้องทำงานหนักถึงวันละ 14-16 ชั่วโมง...
 โรงงานจะให้เด็กหยุดพักกินอาหารได้เพียง 40 นาที และในช่วงเวลา 40 นาทีนี้ เด็ก
 จะต้องเจียดเวลาอีก 20 นาทีเพื่อทำความสะอาดเครื่องจักร ในบางโรงงานจะมีการ
 ทำงานตลอดทั้งวันทั้งคืนโดยปราศจากการหยุดพัก เด็กจะต้องผลัดเปลี่ยนกันดูแล
 อุปกรณ์เหตุจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้น... ในช่วงเวลาพลบค่ำเด็กหลายคนที่เหน็ด
 เหนื่อยจากการใช้แรงงานแทบจะม่อยตัวหลับตามเครื่องจักร ดังนั้นเรื่องที่เกิดถูก
 เครื่องจักรบดนิ้ว หรือกระทั่งเรื่องเด็กถูกเครื่องจักรทำอันตรายจึงเป็นเรื่องที่ได้ยินอยู่
 บ่อยครั้ง...³⁴

จอห์น โดเฮอร์ตี (John Doherty) ได้เขียนเรื่อง “บันทึกความทรงจำของบลิงโค, เด็ก
 กำนักร้า” (*Memoir of Robert Blincoe, An Orphan Boy*) ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับเด็กคนหนึ่ง
 ชื่อบลิงโค (Blincoe) ซึ่งเป็นเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่จากบ้านประชานูเคราห์ที่ เซนต์ แพนคราส
 (St. Pancras) ซึ่งถูกส่งไปยังอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายที่โรงงาน ณ Lowdham³⁵ ต่อจากนั้นเขาก็ถูก
 ส่งไปยังโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายที่โรงงาน ณ Litton ในบันทึกความทรงจำของเขาได้พูดถึง
 ประสบการณ์อันเลวร้ายดังนี้

เด็กฝึกงานยากจนในโรงงาน Litton Mill นั้นมีลักษณะซูบซีด ผิวพรรณซีไรด์ ร่างกาย
 บอบบาง หน้าตาซีดเซียว ในโรงงานเต็มไปด้วยความสกปรก สภาพที่ย่ำแย่ สิ่ง
 เหล่านี้ทำให้เขา (บลิงโค) รู้สึกเศร้าโศกในโชคชะตาของเด็กเหล่านั้น ที่โรงงาน เด็ก ๆ
 จะถูกนำไปยัง บ้านเด็กฝึกงานซึ่งเป็นสถานที่อันเลวร้าย อาหารมื้อแรกที่เด็กได้รับนั้น
 คือข้าวต้มเหลว และ เค้กที่ทำจากข้าวโอ๊ต (oaten cake) ซึ่งเป็นอาหารที่ไม่ถูก

³³Factory Pollution. Retrieved March 18, 2009, from
<http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/lrpollution.htm>

³⁴Paul Mantoux, (1983), op. cit ., p. 413.

³⁵โรงงาน Lowdham มีตระกูล Lambert เป็นเจ้าของโรงงานตั้งอยู่ในพื้นที่ Nottshire

รสชาติกับปากเลยขณะที่บลิงโคและเพื่อนนั้นไปนอนโดยที่ไม่ได้รับประทานอาหารเลย. . .

ห้องพัก ห้องนอนนั้นก็ดูดีน้อยกว่าที่ Lowdham กลิ่นจากน้ำมันและกลิ่นสกปรกนั้นเหม็นคั่งไปหมด บลิงโคนอนทั้งคืนอย่างไม่เป็นสุข ในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกถึงความเวทนา กับโชคชะตาที่เกิดขึ้นกับเขาและหัวใจก็สั่นสะท้านกับความทุกข์อันยิ่งใหญ่. . .

ที่ Litton Mill เด็กฝึกงานจะถูกตะโกนเรียกตั้งแต่เช้าตรู่ และทำงานไปจนกระทั่งถึงตีตื้นจนเด็กเหล่านั้นไม่มีเวลาพอที่จะทำความสะอาดร่างกาย. . . ในช่วงตอนกลางวันคืนของวันศุกร์ เด็กฝึกงานจะอาบน้ำ หวีผม และใส่เสื้อผ้า บลิงโคพบว่าเพื่อนร่วมงานของเขาอยู่ในสภาพที่บาดเจ็บ ร่างกายของพวกเขาเต็มไปด้วยแนวไม้เรียวและรอยฟกช้ำ ที่ศีรษะของพวกเขานั้นมีบาดแผล และที่หลายแห่งในร่างกายเต็มไปด้วยตัวหมัด เด็กผู้หญิงที่มีอายุมากที่สุดจะหวีผมและทำความสะอาดให้เด็กฝึกงานที่มีอายุต่ำกว่า. . . สบู่เป็นสิ่งที่ถูกห้ามใช้ อาหารจำนวนเพียงเล็กน้อยที่ถูกให้เพื่อชดเชยซึ่งทำให้เด็กเหล่านั้นเกิดความหิวโหย เด็กฝึกงานนอนในห้องที่แสนสกปรก หัวหน้าคุมงานจะไม่ลั่นประตูไว้แต่ละห้อง เมื่อระฆังดังเขาจะเดินไปยังแต่ละห้องพร้อมด้วยไม้เรียวในมือที่กำไว้ และถ้าพบว่าเด็กคนใดยังนอนอยู่บนเตียงหรือแต่งตัวช้า เขาจะหวดเด็กเหล่านั้นโดยไม่ปราณี เด็กฝึกงานเหล่านั้นจะได้กินอาหารมือเช้าเพียงข้าวต้มเหลวซึ่งถูกเรียกใน Derbysire ว่า “stir pudding” และเค้กที่ทำจากข้าวโอ๊ต อาหารเช้าเริ่มเวลา 8 โมง แต่ถึงกระนั้นเครื่องจักรก็ไม่หยุดทำงาน และมืออาหารนั้นก็มาไม่เป็นเวลา บางทีมืออาหารนั้นก็ไม่ได้มาจนถึงกระทั่ง 10 โมงหรือ 11 โมง. . .³⁶

ในบางพื้นที่ของโรงงาน เช่น ในห้อง โรงแยกฝ้าย (winding room) (ซึ่งห้องนี้จะเป็นเด็กทั้งหมดที่เข้ามาทำงาน) เด็กเองต้องยืนทำงานตลอดนับตั้งแต่ช่วงเวลา 6 โมงเช้า จนถึง 1 ทุ่ม³⁷ ซึ่งเป็นการยืนทำงานที่ยาวนานสำหรับเด็กอย่างมาก เด็กบางคนมีอายุประมาณ 6-7 ขวบ และต้องทำงานเป็นเวลา 16 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 วันใน 1 สัปดาห์³⁸ เด็กบางคนทำงานในโรงงานที่หนักมากจนเกินไป ในขณะที่เจ้าของโรงงานเองนั้นก็ไม่ได้ให้ความเอาใจใส่เด็กเหล่านี้เลย ปล่อยให้เด็ก

³⁶ John Brown: 'Memoir of Robert Blincoe, An Orphan Boy', (The Lion, London, 1828), quoted in Frank E. Hugget, (1973), op. cit ., pp. 7-8.

³⁷ Penelope Davies, (1972), op. cit ., p. 21.

³⁸ Frank E. Hugget, (1973), op. cit., p. 5.

เหล่านี้มีความเป็นอยู่ไปตามยถากรรม ในขณะที่เดียวกันการปฏิบัติต่อเด็ก โดยเฉพาะหัวหน้าคนงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายกับเด็กนั้นเป็นไปอย่างโหดร้ายมาก ในขณะเดียวกันความปลอดภัยที่มีต่อเด็กนั้นกลับถูกเพิกเฉยและละเลย ในโรงงานอุตสาหกรรมบางพื้นที่ เด็กอายุ 8 ขวบต้องทำงานกับเครื่องจักรกลที่ต้องใช้ทักษะสูง เด็กบางคนถูกผู้ใหญ่วังแก แม้กระทั่งในหมู่เด็กด้วยกันเองนั้น เด็กที่มีอายุมากกว่าจะพูดจากร้าวร้าวกระโชกใส่เด็กที่มีอายุน้อยกว่า เด็กเล็กบางคนก็ถูกเด็กที่มีอายุมากกว่าเตะตอย เด็กหญิงบางคนถูกผู้ใหญ่คุกคามทางเพศ นอกจากนี้เด็กเองยังเอาเปรียบในเรื่องของค่าจ้างด้วย ดังจะเห็นได้จากตารางข้างล่าง

อัตราค่าจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายในแลงคาไชร์ใน ค.ศ. 1835

อายุ	เพศชาย			เพศหญิง		
	จำนวน ลูกจ้าง	ค่าจ้างต่อสัปดาห์		จำนวน ลูกจ้าง	ค่าจ้างต่อสัปดาห์	
ต่ำกว่า 11	คน	s.	d.	คน	s.	d.
11-16	246	2	3¼	155	2	4¾
16-21	1,169	4	1¾	1,123	4	3
21-26	736	10	2½	1,240	7	3½
26-31	612	17	2½	780	8	5
31-36	355	20	4½	295	8	7¾
36-41	215	22	8½	100	8	9½
41-46	168	21	7¼	81	9	8¾
46-51	98	20	3½	38	9	3½
51-56	88	16	7¼	23	8	10
56-61	41	16	4	4	8	4½
61-66	28	13	6½	3	6	4
66-71	8	13	7	1	6	0
71-76	4	10	10	1	6	0
76-81	1	18	0	-	-	-
	1	8	8			

ที่มา : Edward Baines, (1835), History of Cotton Manufacture in Great Britain, (London),
quoted in Frank E. Hugget, (1973), op.cit., p.30.

แต่จริง ๆ แล้วค่าจ้างที่ได้รับนั้นก็ไม้อาจจะใช้จำนวนเต็มตามที่ระบุเอาไว้ ทั้งนี้นายจ้างจะพยายามหาหนทางในการหักค่าจ้างทุกวิถีทางดังจะเห็นได้จากข้อมูล

	s d
ถ้าผู้ปั่นฝ้ายถูกพบว่าหน้าต่างเปิด	1 0
งานที่ทำออกมาสกปรก	1 0
ทิ้งกระป๋องน้ำมันเอาไว้นอกที่นอกทาง	0 6
ปั่นด้ายฝ้ายด้วยแสงจากแก๊สนานเกินไปในตอนเช้า	2 0
ได้ยินเสียงผิวปาก	1 0
สาย 5 นาที่หลังระฆังดังครั้งสุดท้าย	2 0
ป่วยแล้วไม่สามารถหาคนปั่นฝ้ายคนอื่นมาแทนได้	6 0

ที่มา : Address of the Unemployed Power-loom Weavers of Stockport, Francis Place Collection, British Museum, quoted in Frank E. Hugget, (1973), op.cit.,p.31.

ภาพที่ 3.4

เด็กเป็นจำนวนมากที่ถูกกดขี่ค่าจ้างจากเจ้าของโรงงาน

ที่มา: Penelope Davies, Children of the Industrial Revolution (London: Wayland Pub., 1972), p.31.

เด็กเป็นจำนวนมากที่ทำงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้น ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองมากมาย โดยเฉพาะอาการเจ็บป่วย รวมทั้งโรคภัยมากมายที่เข้ามาเบียดเบียน ในกรณีที่เด็กเจ็บป่วยพ่อแม่ต้องดูแลเด็กเอง ในขณะที่เด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่ต้องดูแลตามยถากรรม เด็กจะได้รับค่าจ้างก็ต่อเมื่อทำงานให้เจ้าของโรงงานได้เท่านั้น เด็กที่ทำงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเป็นเวลานาน ๆ จะมีสุขภาพที่ย่ำแย่ลงตามลำดับหรือกระทั่งตายในโรงงานก็มี ในขณะที่เดียวกันระเบียบในโรงงานนั้นก็ยังมีลักษณะที่เข้มงวดอย่างยิ่ง ในโรงงานบางแห่ง ถ้าเด็กมาสายหรือกระทั่งไม่ทำงานจะถูกลงโทษโดยหัวหน้าคุมงาน (Foreman) โดยห้อยวัตถุที่หนักไว้ที่คอไว้ประมาณ 1 ชั่วโมงเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างไม่ให้คนอื่นทำตาม ซึ่งผลจากการลงโทษเช่นนี้ทำให้กระดูกที่หลังและขาได้รับบาดเจ็บ ดังเช่นในบันทึกความทรงจำของบลิงโคที่กล่าวถึง โรเบิร์ต วูดวาร์ด (Robert Woodward) ซึ่งเป็นหัวหน้าคุมงานที่โหดร้ายมาก มีการบังคับให้เด็กเปลือยกายทำงานในช่วงฤดูหนาว รวมทั้งการลงโทษแบบโหดร้ายวิบัติการอื่น ๆ มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า เด็กที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมนั้นเหมือนเข้าไปอยู่ในภาวะสงครามก็ไม่ปาน³⁹

ต่อมาเรื่องราวความโหดร้ายของการใช้แรงงานเด็กในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเป็นที่รับรู้ของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง โดยสาธารณชนเหล่านี้ได้รับข้อมูลที่มาจกแหล่งต่าง ๆ คือ ประการแรก รายงานของรัฐบาล (Government Report) ซึ่งหลักฐานของการใช้แรงงานเด็กในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นถูกตีพิมพ์ลงในสมุดปกน้ำเงิน (Blue books)⁴⁰ โดยเฉพาะการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสืบสวนเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงคือ คณะกรรมการ Factory Commision of 1833 และ Children's Employment Commission of 1842 ซึ่งคณะกรรมการทั้งสองชุดได้ตีพิมพ์รายงานการใช้แรงงานเด็กในอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายไว้ นอกจากนี้ยังมีบันทึกเรื่องราว รวมทั้งหนังสือและนิตยสารที่ตีพิมพ์ความชั่วร้ายในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายเหล่านี้

เราอาจจะกล่าวได้ว่าเด็กที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฝ้ายนั้นประสบปัญหาชะตากรรมในเรื่องการใช้แรงงานอย่างทารุณกรรมและไร้มนุษยธรรม โดยเฉพาะแรงงานเด็กฝึกงานตามเขตพื้นที่นั้นได้รับการปฏิบัติอย่างโหดร้ายทารุณมาก อย่างไรก็ตามคนในสังคมส่วนรวมยังไม่เล็งเห็นถึงปัญหาเหล่านี้มากเท่าใดนักในระยะเริ่มแรก จวบจนกระทั่งในช่วงหลังรัฐบาลอังกฤษจึงได้เข้ามาศึกษาปัญหานี้โดยตรง

³⁹ Penelope Davies, (1972), op. cit ., p. 32.

⁴⁰ Ernst Elder Von Plener, (1873), op. cit., p. 23.